

проявляти гнучкість і при необхідності адаптувати власний когнітивний стиль до вимог, що пред'являє конкретне завдання.

Література

1. Гайдено П. П. Творчество / П. П. Гайдено, А. Г. Спиркин // БСЭ. – [3-е изд.]. – М. : Сов. энциклопедия, 1976. – Т. 25. – С. 330–332.
2. Чашечникова О. С. Теоретико-методичні основи формування і розвитку творчого мислення учнів в умовах диференційованого навчання математики / О. С. Чашечникова : Дис. ... докт. пед. наук ... 13.00.02. – Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка. – Суми, 2011. – 558 с.

Анотація. Чашечникова О. С. Стилі діяльності у навчанні математики. *Серед факторів, що інтенсивно формуються в ході навчально-пізнавальної діяльності, розглядається когнітивний стиль та індивідуальний стиль діяльності. Когнітивний стиль описується системою з компонентів, кожний з яких є одною з двох полярних форм реагування певних діад, які адаптовано відповідно процесу навчання математики.*

Ключові слова: навчання математики, когнітивний стиль.

Аннотация. Чашечникова О. С. Стили деятельности в обучении математике. *Среди факторов, интенсивно формирующихся в ходе учебно-познавательной деятельности, рассматривается когнитивный стиль и индивидуальный стиль деятельности. Когнитивный стиль описывается системой компонентов, каждый из которых является одной из двух полярных форм реагирования определенных диад, адаптированных соответственно процесс обучения математике.*

Ключевые слова: обучение математике, когнитивный стиль.

Summary. Chashechnikova O. Styles of activity are in educating to mathematics. *Among factors that is intensively formed during educational-cognitive activity, cognitive style and individual style of activity are examined. Cognitive style is described by the system from components, each of that is one from two arctic forms reacting of certain dyads, that is adapted according to the process of studies of mathematics.*

Keywords: teaching of mathematics, cognitivestyle.

І. А. Чистякова

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, м. Суми

Stas200214@mail.ru

ТВОРЧИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА-МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальними для освітньої діяльності залишаються пошук, розвиток і підтримка обдарованих дітей. У державних документах про діяльність середніх загальноосвітніх закладів наголошується на тому, що вирішення проблеми формування творчої особистості значною мірою залежить від учителя, творча діяльність якого стає необхідним засобом формування й розвитку здібностей школярів. Необхідність підвищення якості та пріоритетності шкільної природничо-математичної освіти та її включення до навчальних планів усіх рівнів освіти зумовлена розвитком високотехнологічного інформаційного суспільства. Тобто, необхідність поліпшення природничо-математичної освіти є прямою залежністю між розвитком суспільства і системою освіти. Із цього випливають основні цілі педагогів природничо-математичної освіти: створити високоефективну систему якісної освіти, бо це об'єктивна вимога часу; формувати інтелект та вміння використовувати сучасні технології навчання, бо це запорука успішності якісної освіти світового рівня.

У зв'язку з цим актуальною стає проблема підготовки творчого вчителя загалом, та вчителя природничо-математичних дисциплін зокрема. Так, перед педагогічними вищими навчальними закладами постала задача готувати педагога, який буде відрізнятися компетентністю, активністю, творчістю, готовністю та здатністю до самовдосконалення.

З цією метою, на наш думку, корисним буде здійснення творчого супроводу розвитку майбутнього педагога.

Необхідно зауважити, що сутнісною характеристикою супроводу загалом є створення умов для переходу того, кого супроводжують від допомоги до самопомоги. Тобто можемо сказати, що у процесі супроводу педагог створює умови та надає необхідну та достатню підтримку для переходу від позиції «Я

не можу» до позиції «Я можу сам справитися з життєвими труднощами». Російська дослідниця Л. Субботіна до педагогічного супроводу зараховує підтримку й допомогу вихованцю.

Інша дослідниця М. Губанова розглядає супровід як допомогу, забезпечення, захист, де однією з основних складових є педагогічна підтримка. Науковець наголошує, що підтримка та супровід можуть розглядатися як взаємно перехідні парадигми педагогічної діяльності, необхідні людині на різних етапах її життя.

Щодо творчого супроводу студентів-майбутніх педагогів, то ми розділяємо думку Н. Мартишиної, яка зазначає, що творчий супровід проявляється через різнопланові дії суб'єктів супроводу, що забезпечують максимально повне розкриття особистості майбутнього педагога. На думку дослідниці, такими супровідниками у вищому навчальному закладі мають стати керівники різного рівня (передусім, факультету та кафедр), викладачі, куратори, представники студентських організацій та ін.

До того ж, вважаємо за необхідно зацентувати увагу на складових творчого супроводу студентів – майбутніх педагогів під час вивчення дисциплін природничо-математичного циклу. Так, творчий супровід включає:

- демонстрацію студентам значимості та привабливості професії педагога, розкриття її творчого характеру;
- включення студента до розробки моделі особистості сучасного педагога (особлива увага звернена на виокремлення її творчих параметрів, насамперед, - творчому потенціалу та творчій направленості), визначення даної моделі як ідеальної мети професійно-особистісного розвитку та вибудовування з урахуванням цього професійно-особистісних перспектив на період навчання у вищому навчальному закладі;
- використання можливостей, закладених у зміст навчальних дисциплін, з метою творчого розвитку студента;
- відбір існуючого та створення нового оригінального педагогічного інструментарію, використання його на практиці відповідно до поставленої мети;
- активізацію виховної роботи, створення атмосфери творчості у студентському колективі;
- стимулювання самостійної творчої роботи студентів;
- діагностичний супровід, що дозволяє оцінити зміни та здійснювати, якщо це буде необхідно, корекцію [1, 54].

Слід наголосити, що для успішного розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя природничо-математичних дисциплін необхідно здійснювати систематичну роботу, починаючи від введення в педагогічну діяльність та адаптації до вимог професії на першому курсі й завершуючи професійною самореалізацією та утвердженням власного педагогічного кредо на випускному курсі.

Крім того, ми вважаємо, що для успішного творчого розвитку особистості студента – майбутнього педагога необхідно активізувати творчі ресурси кожного заняття. Саме викладачі для того, щоб прилучити студентів до творчої педагогічної діяльності, розвивати їх творчі здібності тощо, повинні використовувати все різноманіття існуючих творчих завдань та форм організації навчального процесу. Запропонувавши окреме творче завдання, ми можемо спонукати студента до творчої дії, дати йому інформацію, взірць, модель подальших дій у процесі навчання. А серія завдань може стати поштовхом до змін на ставлення до професії, на її творчий характер. Але, наголосимо, що лише систематичне використання багатопланових творчих завдань протягом усіх років навчання у вищому педагогічному навчальному закладі приводить до принципових змін у структурі творчого потенціалу особистості.

Отже, творчий супровід студентів – майбутніх педагогів є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. І саме від майстерності викладачів, оточення студента, соціального замовлення, цільових установок, готовності самих студентів до творчої діяльності залежить розвиток майбутніх поколінь, зокрема під час здійснення природничо-математичної освіти.

Література

1. Мартишина Н. В. Творческое сопровождение профессионально-личностного становления и развития студента – будущего педагога / Н. В. Мартишина // Педагогическое образование. – 2009. – № 2. – С. 53–61.

Анотація. Чистякова І.А. Творчий супровід розвитку особистості студента – майбутнього педагога у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу. У статті автором визначено необхідність здійснення творчого супроводу для розвитку особистості студента – майбутнього педагога. Подано визначення понять «супровід», «педагогічний супровід», «творчий супровід». Розглянуто основні компоненти творчого супроводу. Звернено увагу на важливість здійснення систематичного творчого супроводу з першого до випускного курсу.

Ключові слова: супровід, творчий супровід, студент, майбутній педагог, природничо-математичні дисципліни.

Аннотация. Чистякова И.А. Творческое сопровождение развития личности студента – будущего педагога в процесс обучения дисциплин естественно-математического цикла. В статье автором определена необходимость творческого сопровождения для развития личности студента – будущего педагога. Даны определения понятий «сопровождение», «педагогическое сопровождение», «творческое сопровождение». Рассмотрены основные компоненты творческого сопровождения. Обращено внимание на важность систематического творческого сопровождения с первого по выпускной курс.

Ключевые слова: сопровождение, творческое сопровождение, студент, будущий педагог, естественно-математические дисциплины.

Summary. Chystiakova I. The creative support of the student – the future teacher's development in the process of learning the disciplines of naturally-mathematical cycle. In the article the author identified the need to implement creative support for the development of the individual student – the future teacher. the definition of "support", "pedagogical support", "creative support" are given The main components of creative support are highlighted. Attention to the importance of implementing a systematic creative support from the first to final year is drawn.

Key words: support, creative support, student, future teacher, natural-mathematical disciplines.

З. Б. Чухрай

кандидат педагогічних наук

Березнівський лісотехнічний коледж НУВГП,

м. Березне, Рівненська обл.

zorianachyk@mail.ru

Чухрай З. Б.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗМАГАННЯ З МАТЕМАТИКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ ТА ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ

Сукупність людей на етапі історичного розвитку тоді стає цивілізованим суспільством, коли об'єднання певними відносинами здійснюється з урахуванням загальних нормативних вимог. Проте, завжди знайдуться ті члени суспільства, що порушуватимуть загальноприйняті норми та правила. Їх поведінку відносять до «девіантної» – системи вчинків, що відхиляється від загальноприйнятої або такої, що, мається на увазі, норми (психічного здоров'я, права, моралі) [1]. Інколи ці відхилення сприяють розвитку суспільства. Це діяльність великих полководців та політичних діячів, вчених-дослідників та винахідників, художників-новаторів та мандрівників-першовідкривачів. Проте частіше – навпаки: такі відхилення руйнують суспільство. Особливо те, в якому старі норми та цінності вже не відповідають реальним відносинам, а нові ще не затвердилися (стан «аномії» [2]). Сучасна непроста соціальна ситуація України впливає на найчутливішу до змін частину населення – молодь.

Педагоги загальноосвітніх та вищих навчальних закладів констатують: монотонно збільшується дефіцит позитивного впливу на молоде покоління. У нього поступово відбувається послаблення поваги до окремих цінностей: небажання дотримуватися прийнятих норм («дисципліна»), незначна лояльність по відношенню до інших учасників навчального процесу, неохочість дотримуватися своїх обов'язків перед ними («безкорисливість», «самовідданість», «виконання обов'язку»), відсутність почуття провини за свої непристойні вчинки [3]. Натомість зростає позитивне ставлення до «особистої недоторканності», «автономії», «свободи від авторитетів» тощо. Як наслідок – негативне ставлення до навчального процесу, опір, намагання «втекти» від почуття власної неповноцінності, що виражається у пропусках занять, відмові від виконання завдань, конфліктна поведінка, несприятливий психологічний мікроклімат у колективі, порушення двостороннього зв'язку «викладач-студент» тощо.

Серед чинників, що зумовлюють девіантну поведінку студентів коледжів, виокремимо ті, які, на нашу думку, можуть змінити самі викладачі, творчо організовуючи навчальну діяльність. Так, перевантаженість програм навчальним матеріалом, який студент не може засвоїти, спонукає викладача (наприклад, математики) розробляти власні навчально-методичні посібники, наповнені логічними схемами, порівняльними таблицями, зразками розв'язаних завдань. Систематичне вивчення сучасних психолого-педагогічних досліджень сприяє більш толерантному ставленню з боку викладача до проявів девіантної поведінки студентів.

Удосконалення рівня педагогічної майстерності проявляється у вмінні зацікавити студентів, спонукати їх до здійснення навчальної діяльності тощо. Тому, вважаємо, що одним із способів профілактики девіантної поведінки є розвиток математичних здібностей усіх без винятку студентів коледжів через організацію ігрової діяльності на заняттях. До найпоширеніших ігор можна віднести предметні олімпіади, тестові («Що? Де? Коли?», «Брейн-ринг», «Перший мільйон», «Найрозумніший»,